

Document: *Archeologisch Pre-advies*
Adviesnummer: 14124
Projectnaam: *Loods Museumstoomtram, Zwaag, gemeente Hoorn*
Opsteller: *J.T. Verduin & M.H. Bartels*
Datum: *27-03-2014*

Inleiding

Op verzoek van de gemeente Hoorn is gekeken naar het archeologisch aspect m.b.t. de geplande bouw van een nieuwe loods ten behoeve van de Museumstoomtram te Zwaag, gemeente Hoorn. Het plangebied valt binnen het bestemmingsplan Bedrijventerrein Westfrisia (voorontwerp juni 2013).

Afbeelding 1. Globale ligging van het plangebied in Zwaag (binnen rood kader) op Google Earth.

Bestaande situatie en voorgenomen ingrepen

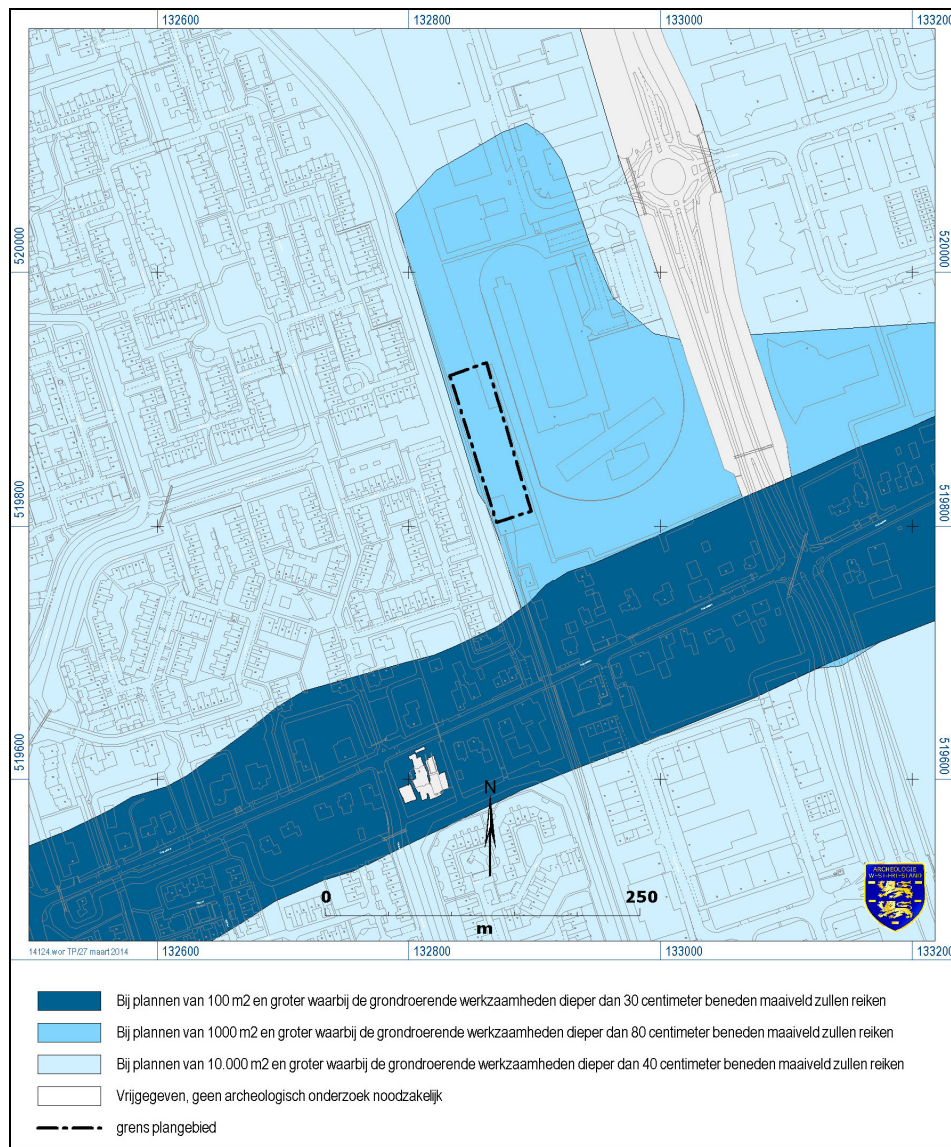
De locatie van de geplande loods ligt ten noorden van de Dorpsstraat van Zwaag en direct ten oosten van de spoorlijn van de Museumstoomtram Hoorn-Medemblik (afb. 1). Ten oosten van het plangebied ligt de Penitentiare Inrichting Zwaag Hoorn. Het plangebied is nu grotendeels als groenstrook in gebruik. Aan de zuidzijde van het plangebied is nu een kleine loods aanwezig. De nieuwe loods zal een oppervlakte krijgen van ca. 3620 m². Er is nog geen gedetailleerd bouwplan beschikbaar.

**Bureau Erfgoed, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl

Archeologische Beleidskaart

Op de Archeologische Beleidskaart van Hoorn (herzien in 2012) ligt het plangebied in een gebied waarbij vanaf een oppervlakte van 1000 m², en waarbij dieper wordt gegraven dan 35 cm, archeologisch onderzoek moet plaatsvinden (dubbelbestemming Waarde-Archeologie 4, middenblauw op afb. 2). Het plangebied van ca. 3620 m² overschrijdt deze grens van 1000 m².

Afbeelding 2. Ligging plangebied (zwart kader) op de archeologische beleidskaart van Hoorn.

Archeologische waarden en verwachtingen in (de directe omgeving van) het plangebied

De spoorlijn direct ten westen van het plangebied is in 1887 aangelegd. De lijn volgt langs het plangebied ongeveer de oorspronkelijke perceelsgrenzen. De percelering aan de Dorpsstraat van Zwaag, en de voormalige percelen grasland in het verlengde daarvan, zijn waarschijnlijk terug te voeren op de oorspronkelijke middeleeuwse verkaveling. Het dorpslint van Zwaag is tot stand gekomen tijdens de ontginning van het veengebied in de 12de eeuw. Het dorpslint is een gebied van hoge historisch-geografische waarde en van een

**Bureau Erfgoed, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl

hoge archeologische waarde (donkerblauwe gebied op afb. 2). Vanwege de ligging van het plangebied buiten dit lint, is de archeologische verwachting voor sporen uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd klein.

Afbeelding 3. De contour van het plangebied (zwart kader) geplot op de Kadastrale Minuut van 1823.

In Archis2 (Archeologisch Informatiesysteem) zijn geen archeologische waarnemingen bekend binnen het plangebied.

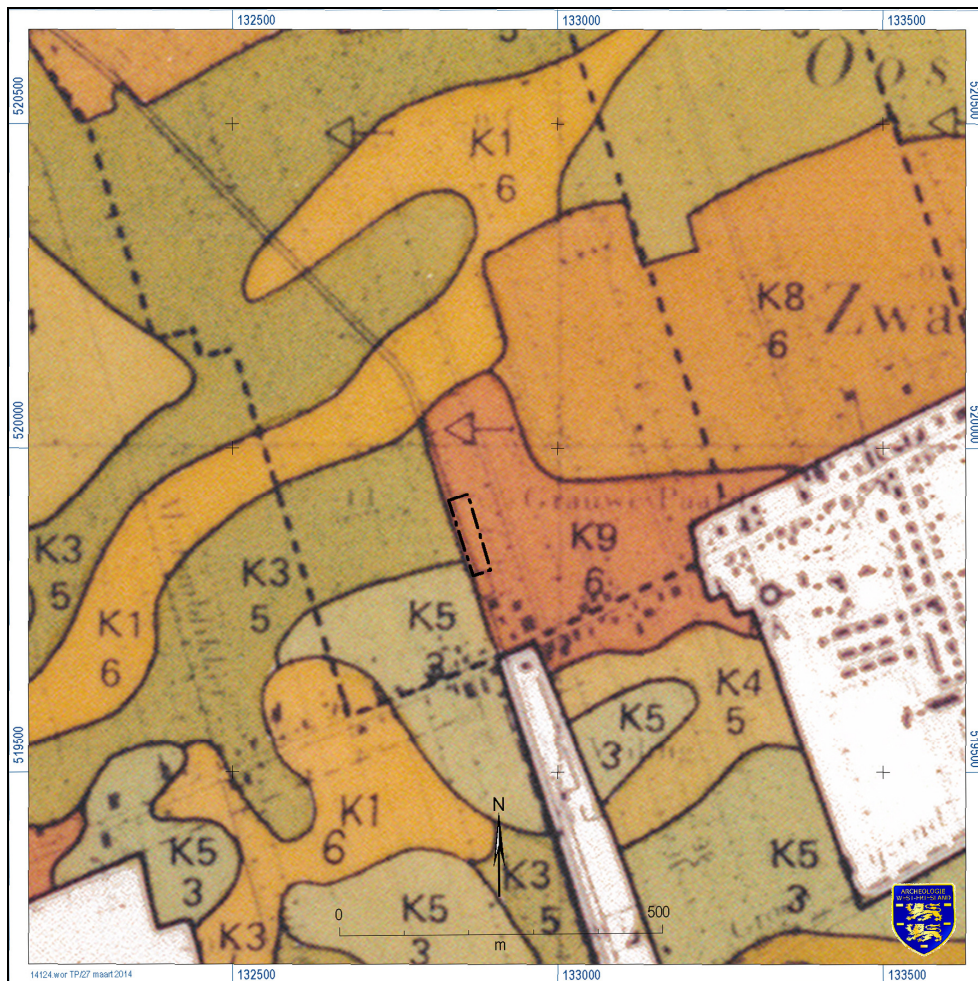
Op historische kaarten zijn geen gebouwen te zien binnen het plangebied. Op zowel de 17de-eeuwse kaart van Dou (1651-1654), als op de Kadastrale Minuut uit 1823 (afb. 3) is hier geen bewoning aangegeven.

Op het AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland) is te zien dat het plangebied hooggelegen is. Het ligt op de flank van een getij-inversierug. Vanwege deze hoge ligging is de verwachting voor sporen uit de Bronstijd hier hoog.

De bodemkaart van Hoorn (Bles & Steeghs, 1973) laat zien dat binnen het plangebied tuineerdgronden (kaartenheid K9) aanwezig zijn (afb. 4). Op de Archeologische Beleidskaart van Hoorn heeft het gebied waar deze gronden aanwezig zijn, een Waarde-Archeologie 4 (middenblauw op afb. 2) gekregen. Het omringende gebied, zonder deze gronden, heeft een lagere waarde gekregen (lichtblauw op afb. 2). Tuineerdgronden zijn door de mens opgebrachte lagen. Binnen het plangebied is dit cultuurdek van 50 cm dikte, opgebracht bovenop een oude begroeiingshorizont. De tuineerdgronden hebben conserverend gewerkt voor mogelijk aanwezige archeologische resten uit de Bronstijd.

**Bureau Erfgoed, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl

Afbeelding 4. De bodemkaart uit het Structuurplan van Groot Hoorn (Bles & Steeghs, 1973) met daarop het plangebied (zwart kader in het midden). De kaarteenheden K9 geeft de tuineerdgronden aan.

Conclusie en pre-advies

Uit het bovenstaande blijkt dat de archeologische verwachting voor sporen uit Bronstijd binnen het plangebied hoog is. De verwachting voor resten uit andere perioden is laag.

Een definitief archeologisch advies kan pas gegeven worden als de bouwtekeningen voor de te bouwen loods aan Bureau Erfgoed - Archeologie geleverd zijn. De funderingswijze van de loods is bepalend voor het definitieve advies.

Bronnen

AHN (Actueel Hooggebestand Nederland): www.ahn.nl

Archis 2: <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>

Archeologische Beleidskaart Gemeente Hoorn, 2012, Archeologie West-Friesland, Hoorn.

Bles, B.J. & B.H. Steeghs, 1973: Structuurplan Groot Hoorn. Bodemgesteldheid en bodemgeschiktheid, *Stiboka rapport* nr. 1073, Wageningen.

**Bureau Erfgoed, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels; 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier/Westfries Archief. Noorderkwartier perfect gemeten. Kaarten van Noorderkwartier en West-Friesland in de 17de eeuw (cd-rom)

Kadastrale Minuut, 1823, Zwaag Noord-Holland, Sectie A, blad 01.

Soonius, C.M. & P. Meijers, 2013: Voorontwerp Bestemmingsplan Bedrijventerrein Westfrisia, adviesdocument 12178, Bureau Erfgoed gemeente Hoorn.

**Bureau Erfgoed, Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn,
Postbus 603, 1620 AR Hoorn**

Bereikbaar: Carla Soonius; 06252-72867, c.soonius@hoorn.nl
Michiel Bartels: 06304-68593/ m.bartels@hoorn.nl